

CSALÁDPOLITIKAI KISSZÓTÁR

abortusz: a terhesség megszakadása a terhesség 24.hete előtt, ha a magzat súlya nem éri el az 500 g-ot, hossza a 30 cm-t. Ha a terhesség magától szakad meg, spontán abortuszról beszélünk. A terhesség megszakítása a művi abortusz. Terhesség-megszakítás egészségügyi indokból bármikor elvégezhető, a terhes nő kérésére csak a terhesség 12. hetéig. A terhesség megszakítását az a külföldi is kérheti aki érvényes tartózkodási engedéllyel több mint 2 hónapja tartózkodik az ország területén.

1992. évi LXXIX. törvény és 34/1999.(IX.24.) BM-EüM-IM együttes rendelet

adósságkezelési szolgáltatás: három elemű szociális ellátás, amely az adósságcsökkentési támogatásból és tanácsadásból, valamint a lakásfenntartási támogatás nyújtásából áll. A települési önkormányzat adósságkezelési szolgáltatásban részesítheti azt a személyt, akinek a lakhatási költségek körébe tartozó adóssága meghaladja az ötvenezer forintot, adóssága legalább hathavi és a háztartásában egy főre jutó jövedelme nem haladja meg az önkormányzat rendeletében meghatározott jövedelemhatárt.

Adósságnak minősül a közüzemi díjtartozás (pl. gáz, távfűtés, víz, csatornahasználati díj) lakbérhátralék, közösköltség-hátralék, lakáshitel-hátralék.

A támogatás megállapításának feltételeként vállalni kell az adósság és az adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését, és az adósságkezelési tanácsadáson való részvételt.

1993. évi III. törvény

aktív korú: a 18. életévét betöltött, de a reá irányadó nyugdíjkorhatárt, illetőleg a 62. életévét be nem töltött személy.

1993. évi III. törvény

anyasági támogatás: a szülést követően az a nő jogosult a támogatásra, aki várandóssága alatt legalább négy alkalommal - koraszülés esetén legalább egyszer - terhesgondozáson részt vett. Az igényt a szülést követő 180 napon belül lehet benyújtani.

Összegét lásd: Függelék.

1998. évi LXXXIV. törvény

anyatej ellátás: Térítésmentes anyatejellátásra jogosult a koraszülött, a kis súlyú újszülött, az érett újszülött és csecsemő, ha súlyos táplálkozási allergiában, felszívódási zavarban, hasmúttal járó fejlődési rendellenességben szenved, és az anya saját tejével táplálni nem tudja.

47/1997. (XII.17.) NM rendelet

apák fizetett szabadsága: gyermeke születése esetén öt munkanap munkaidő-kedvezmény illeti meg az apát, melyet legkésőbb a születést követő második hónap végéig kérésének megfelelő időpontban köteles a munkáltató kiadni. A munkaidő-kedvezmény tartamára távolléti díj jár. A kedvezmény abban az esetben is megilleti az apát, ha gyermeke halva születik, vagy meghal. A munkaidő-kedvezmény igényléséhez be kell mutatni a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, illetve halva született gyermek esetén a halotti anyakönyvi kivonat eredeti példányát, és írásban nyilatkozni kell arról, hogy ő a szülői felügyeletet gyakorló vér szerinti vagy örökbefogadó apa, ez a joga nem szünetel, illetve nem lett megszüntetve.

1992. évi XXII. törvény

ápolási díj: jövedelmet pótló, illetve kiegészítő támogatás a tartósan gondozásra, ápolásra szoruló személyt ellátó hozzátartozó részére. Ápolási díjra jogosult a jegye kivételével az a hozzátartozó, aki az önmaga ellátására képtelen, állandó és tartós felügyeletre, gondozásra szoruló *súlyos fogyatékos vagy 18. életévét be nem töltött tartósan beteg* személy gondozását, ápolását végzi. (Összegét lásd: Függelék.) Az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint megállapítható az ellátás 18 év feletti tartós beteg ápolása esetén is.

1993. évi III. törvény

árvaellátás: Árvaellátásra az a gyermek jogosult, akinek szülője haláláig az öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte, vagy öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjasként halt meg. Az ellátás a gyermek 16. életévének betöltéséig jár, de ha oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, a tanulmányok tartamára, legfeljebb 25 éves koráig folyósítható. Összege annak a nyugdíjnak a 30 %-a, ami az elhunytat öregségi, rokkantsági nyugdíjként, baleseti rokkantsági nyugdíjként megillette volna halála időpontjában.

1997. évi LXXXI. törvény

átmeneti járadék: a megváltozott munkaképességű dolgozók rehabilitációs ellátása. Annak a személynek állapítható meg, akinek munkaviszonya megszűnt és részére rehabilitációs munkahelyet nem tudnak felajánlani, továbbá aki

- az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel rendelkezik és nem jogosult rokkantsági nyugdíjra
- az öregségi nyugdíjkorhatárt öt éven belül eléri
- a munkaképesség-változásának mértéke az OOSZI orvosi bizottságának véleménye szerint legalább 50% és
- a munkanélküli ellátásban, kereset-kiegészítésben, özvegyi nyugdíjban, táppénzben, baleseti táppénzben nem részesül.

Összege a várható öregségi nyugdíj 75%-a.

8/1983.(VI.29.) EüM-PM együttes rendelet

átmeneti segély: a települési önkormányzat képviselő-testülete a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére a rendeletében meghatározott feltételek szerint átmeneti segélyt nyújt.

Az átmeneti segély adható alkalmanként és havi rendszerességgel.

1993. évi III. törvény

babakötvény (fiatalok életkezdési támogatása): 2006. január 1-jétől a Magyar Köztársaság valamennyi újszülött polgára számára támogatást nyújt, amely arra szolgál, hogy a nagykorúság kezdetén, vagyis a 18. életév betöltése után könnyebb legyen a fiatalok életkezdése, továbbtanulás, pályaválasztás, otthonteremtés vagy családalapítás esetén.

A támogatásra jogosító babakötvény összege 2006-ban gyermekenként 40.000,- Ft. Ezen felül az alacsonyabb jövedelmű, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult családok gyermekei, valamint az átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermekek a 7. és 14. életévük betöltésekor további 42-42.000,- Ft-ra, összesen tehát 124.000 Ft-ra jogosultak.

2005. évi CLXXIV. törvény

betegszabadság: évenként tizenöt munkanap. A betegszabadság naptári évben igénybe nem vett része később nem igényelhető. A keresőképtelenséget az orvosnak kell igazolnia. A

munkavállalónak betegszabadság idejére táppénz nem jár, hanem távolléti díjának 80 %-a illeti meg. Év közben kezdődő munkaviszony esetén a munkavállaló a naptári évre járó betegszabadság időarányos részére jogosult.

1992. évi XXII. törvény

biztosított: a munkaviszonyban (ideértve az országgyűlési képviselőt is), közalkalmazotti, illetőleg közszolgálati jogviszonyban, ügyészségi szolgálati jogviszonyban, bírósági jogviszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, hivatásos nevelőszülői jogviszonyban álló személy, a fegyveres erők, a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagja, továbbá a katonai szolgálatot teljesítő tartalékos katona, tekintet nélkül arra, hogy foglalkoztatása teljes vagy részmunkaidőben történik, a tanulószerveződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanuló, keresetpótló juttatásban, munkanélküli-járadékban, nyugdíj előtti munkanélküli-segélyben, álláskereső ösztönző juttatásban részesülő személy, továbbá az ellátások igénybevételének időtartamára az a személy, akinek a munkanélküli-járadék folyósítását terhességi-gyermekágyi segély, gyermekgondozási díj vagy gyermekgondozási segély igénybevétele miatt szüneteltetik, a kiegészítő tevékenységet folytató nem minősülő egyéni vagy társas vállalkozó, a díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (bedolgozói, megbízási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jogviszonyban, segítő családtagként) személyesen munkát végző személy, amennyiben az e tevékenységből származó, tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme eléri a tárgyhónapot megelőző hónap első napján érvényes minimálbér havi összegének harminc százalékát, illetőleg naptári napokra annak harmincad részét, az egyházi szolgálatot teljesítő egyházi személy, szerzetesrend tagja.

1997. évi LXXX törvény

bölcsőde: a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény.

A bölcsőde a Tanulási Képességet Vizsgáló és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján elláthatja fogyatékos gyermekek korai fejlesztését és gondozását legfeljebb a gyermek 6 éves koráig.

A bölcsőde szolgáltatásként tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, gyermekhotel működtetésével, vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatással segítheti a családokat.

1997. évi XXXI. törvény.

család: a szülő(k) és gyermeke(ik) alkotta közösség alapvető, természetes, élő sejtje a társadalomnak, melyre minden más közösség és maga a társadalom egésze épül.

család autonómiája: az állam csak alapos közérdekből, vagy valamely családtag veszélyeztetettsége esetén avatkozhat be a család életébe (ez utóbbi esetben be is kell avatkoznia). A beavatkozásnak elsősorban a családi funkciók megfelelő működésének helyreállítását, és nem a veszélyeztetettnek a családból való kiemelését kell szolgálnia.

családi adókedvezmény: a személyi jövedelemadóról szóló törvényben foglaltak szerint kedvezmény illeti meg azokat a három vagy több gyermeket nevelő családokat, ahol legalább az egyik családi pótlékra jogosult szülő személyi jövedelemadót fizet.

Az adókedvezményt a családtagok megosztva is igénybe vehetik.

Kedvezményezett tartott az, akire tekintettel a családok támogatásáról szóló törvény szerint családi pótlékot folyósítanak, ide értve azt is, aki a családi pótlékra saját jogán jogosult,

valamint a magzat a várandóság időszakában (fogantatása 91. napjától megszületéséig) és a rokkantsági járadékban részesülő személy.

(Összegét lásd: Függelék)

1995. évi CXVII. törvény

családi életre nevelés: célja, hogy a gyermekek a családi értékeket, magatartásformákat, a harmonikus családi életben szükséges alapismereteket megismerjék és elsajátítsák. Elsősorban önismeretre, kapcsolatok fenntartására, felelősségvállalásra nevelés, annak bemutatása, hogy az ember párkapcsolatban és közösségben teljesedik ki és válik boldoggá.

családi napközi: a gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermeknek családi napköziben történő - nem közoktatási célú - ellátása.

1997. évi XXXI. törvény

családi pótlék: az állam havi rendszerességgel nyújtja a gyermek nevelési, iskoláztatási költségeihez.

1998. évi LXXXIV. törvény

családi pótlékre jogosult

- a vérszerinti, az örökbefogadó szülő, a szülővel együtt élő házastárs,
- az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni, és az erre irányuló eljárás már folyamatban van (továbbiakban együtt szülő)
- a nevelőszülő, a hivatásos nevelőszülő és a gyám,
- a 16. életévét betöltött, a szülői házat gyámhivatali engedéllyel elhagyó kiskorú szülő a saját háztartásában nevelt gyermek után
- az a személy, akihez a gyermeket a gyámhivatal ideiglenes hatállyal elhelyezte,
- a vagyonkezelői joggal felruházott gyám, illetve a vagyonkezelő eseti gondnok a gyermekotthonban, a javítóintézetben nevelt, vagy a büntetés-végrehajtási intézetben lévő, gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermek (személy) után
- a szociális intézmény vezetője az intézményben elhelyezett gyermek (személy) után.

1998. évi LXXXIV. törvény

családi pótlékre saját jogán jogosult

- a 18. életévét betöltött, tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy, feltéve, ha utána 18. életévének betöltéséig magasabb összegű családi pótlékot folyósítottak
- a közoktatási intézményben tanulmányokat folytató, nagykorú személy
- akinek mindkét szülője elhunyt
- akinek a vele egy háztartásban élő hajadon, nőtlen, elvált vagy házastársától külön élő szülője elhunyt
- aki kikerült az átmeneti vagy tartós nevelésből
- akinek a gyámsága nagykorúvá válása miatt szűnt meg.

1998. évi LXXXIV. törvény

család és nővédelmi gondozás: a család- és nővédelmi gondozás célja

- a gyermekvállalás optimális biológiai és pszichés körülményeinek elősegítése a fogamzás előtti gondozás és genetikai tanácsadás, valamint a termékenységi ciklus alatti gondozás (a várandós anya, a magzat, a gyermekágyas és szoptató anya gondozása),

- megismertetni az egyénekkal azokat a családtervezési tennivalókat - ideértve a terhesség-megszakítással járó veszélyeket is - és fogamzásgátló módszereket, amelyekkel megtervezhetik és elősegíthetik utódaik fogantatását a kívánt számban és időben,
- a nők biológiai sajátosságaihoz igazodó, fokozott védelmükhöz szükséges összetett megelőzési tevékenység, ideértve a fogamzóképeség előtti, a termékenységi ciklus alatti, valamint a fogamzóképes kor utáni egészségvédelmet

CLIV. törvény és 33/1992. (XII.23.) NM rendelet

családok átmeneti otthona: az otthontalanná vált szülő és gyermeke együttes elhelyezését biztosító intézmény.

Az otthon biztosítja a szülő számára a gyermekével együttes lakhatást és a szükség szerinti további ellátást, segítséget nyújt a szülőnek gyermeke teljes körű ellátásához, gondozásához, neveléséhez, valamint közreműködik a család otthontalanságának megszüntetésében, helyzetének rendezésében.

családpolitika: a társadalmpolitika része.

Közvetlen célja az, hogy megfelelő feltételeket teremtsen a család alapításához, a családok gyarapodásához, a családok megtartó erejének erősítéséhez és a családok által kívánatosnak tartott gyermekszám eléréséhez. E cél megvalósulása egyúttal eredményezi a kedvezőtlen népesedési folyamat megváltozását is.

családtámogatási ellátások:

- családi pótlék,
- gyermekgondozási támogatás:
- gyermekgondozási segély,
- gyermeknevelési támogatás,
- anyasági támogatás.

családtámogatási ellátások igénylése: az ellátás iránti igényt írásban kell előterjeszteni. Egyidejűleg az igényhez csatolni kell az elbíráláshoz szükséges tények, adatok igazolását.

A családi pótlék, gyermekgondozási segély iránti igényt

- ha a jogosult munkáltatójánál van családtámogatási kifizetőhely, úgy a családtámogatási kifizetőhely,

- egyéb esetekben a jogosultak lakóhelye, tartózkodási helye szerint illetékes Magyar Államkincstár Megyei Területi Igazgatósága (MÁK) bírálja el.

A gyermeknevelési támogatás és a nagyszülő gyermekgondozási segélye iránti igényt a jogosult lakóhelye, tartózkodási helye szerinti illetékes MÁK bírálja el.

1998. évi LXXXIV. törvény

családtámogatási kifizetőhely: a legalább 100 társadalom-biztosítási ellátásra jogosult személyt foglalkoztató munkáltatónál létesített társadalombiztosítási kifizetőhely.

1998. évi XXXIX. törvény

cselekvőképesség: cselekvőképes mindenki, akinek cselekvőképességét a törvény nem korlátozza vagy nem zárja ki. Aki cselekvőképes, maga köthet szerződést vagy tehet más jognyilatkozatot.

1959. évi IV. törvény

cselekvőképtelenség: cselekvőképtelen az a kiskorú, aki tizennegyedik életévét nem töltötte be és az, akit a bíróság cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett.

- korlátozottan cselekvőképes:

- az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét már betöltötte és nem cselekvőképtelen
- az a nagykorú, akit a bíróság gondnokság alá helyezett.

Gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen az, aki olyan állapotban van, hogy ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - tartósan vagy a jognyilatkozata megtételekor átmenetileg - teljesen hiányzik.

1959. évi IV. törvény

demográfia: népességfejlődési kutatással foglalkozó tudomány. A társadalom, a nemzet stabilitásának egyik alapja a demográfiai egyensúly. A demográfia nélkülözhetetlen eszköze a politikának. A népszámlálási adatok alapján készített rövidtávú (10-20 éves) népesség-előreszámítások a családpolitika számára adnak eszközt egyes részkérdések megoldásában, pl. korcsoportos népességszámok alakulása a családtámogatások, vagy az iskolai ellátások tervezéséhez. A hosszú távú (20-50 éves) előrejelzések a gazdaság- és társadalomfejlesztési kutatások célját szolgálják.

drog: általánosságban minden olyan termék, amely a személy mentális működésére, ítélőképességére hatással van. Fogyasztása veszélyes, visszaélésre alkalmas. A *kábítószer*ek tiltottak, mert a szervezetet, főként a központi idegrendszert károsítják, a személy külső és belső leépüléséhez, személyiségének elnyomorodásához és végül halálhoz vezetnek. Eufóriát, színes álmokat, csapongó gondolatokat, hallucinációt, érzécsalódásokat, látási zavarokat, koncentrációs zavarokat, szív- és érproblémákat, agylágyulást és légzési zavarokat idéznek elő.

drogambulancia: az alkoholbetegektől és pszichiátriai betegektől eltérő ellátást nyújtó szolgálat. Az életkori, szociális és egészségi problémáknak megfelelően, ifjúsági, pszichoszociális és orvosi ambulanciák működnek. (lásd: *mentálhigiénés szolgáltatás*)

egészségbiztosítás: a társadalombiztosítás egyik alrendszere. Az egészség megőrzéséhez, helyreállításához, javításához, a foglalkoztatottak betegség miatt kieső jövedelmének pótlására hivatott rendszer.

egyedülálló: az, aki hajadon, nőtlen, özvegy, elvált, házastársától külön él és nincs élettársa.

1998. évi LXXXIV. törvény

egyedül élő: az a személy, aki egyszemélyes háztartásban lakik

étkeztetés: Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodnak, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- a) koruk,
- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatékságuk, pszichiátriai betegségük,
- d) szenvedélybetegségük, vagy
- e) hajléktalanságuk miatt.

1993. évi III. törvény

Európai Gazdasági Térség állampolgára: az Európai Gazdasági Térségről szóló egyezményhez csatlakozott tagállam azon állampolgára, aki az ellátás igénylésének időpontjában a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt tartózkodik.

1998. évi LXXXIV. tv.

felmondási tilalom: a munkáltató nem szüntetheti meg rendes felmondással a munkaviszonyt

- a beteg gyermek ápolására táppénzes állományba helyezés,
- a terhesség, a szülést követő 3 hónap, illetve a szülési szabadság,
- a gyermek ápolása, illetve gondozása céljából kapott fizetés nélküli szabadság időtartama, valamint az ezen időtartamokat követő 30 nap alatt.

1992. évi XXII. törvény

fiatalkorú: Fiatalkorú az, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizennegyedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadikat még nem.

1978. évi IV. törvény (Btk.)

fiatal felnőtt: az a nagykorú személy, aki a 24. életévét nem töltötte be

fogyatékos személy: az, aki érzékszerveit - így különösen látás, hallás, mozgásszervi, értelmi képességeit - jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi élethez való alkalmazkodáshoz.

1998. évi XXVI. tv.

fogyatékosok gondozóházai: szakosított ellátási forma azon fogyatékos személyek elhelyezésére, akiknek ellátása családjukban nem biztosított, vagy az átmeneti elhelyezést a család tehermentesítése teszi indokolttá.

1993. évi III. törvény

fogyatékosági támogatás: a súlyosan fogyatékos (látás, hallás, értelmi, mozgásszervi, halmozottan fogyatékos, autista) személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, jövedelemtől független, havi rendszerességgel járó pénzellátás.

A fogyatékosági támogatás havi összege az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 65%-a súlyos látási, hallási, mozgásszervi és értelmi fogyatékoság esetén, amennyiben önkiszolgálási képességgel rendelkezik.

Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 80%-a, ha az igénylő halmozottan fogyatékos, vagy értelmi, vagy látási, vagy mozgásszervi fogyatékos és önkiszolgálási képessége teljesen hiányzik.

A fogyatékosági támogatásra nem jogosult az a súlyosan fogyatékos személy, aki magasabb összegű családi pótlékban, illetve a vakok személyi járadékában részesül. A fogyatékosági támogatásban részesülő személy közlekedési támogatásra nem jogosult.

1998. évi XXVI. törvény

fogyatékos személyek otthona: szakosított ellátási forma. Az intézménybe az a súlyos és közép-súlyos értelmi vagy halmozottan fogyatékos személy vehető fel, aki nem, vagy csak részben oktatható, képezhető, foglalkoztatható, és gondozására csak intézményi keretek között van lehetőség. A fogyatékos személyek otthonában indokolt esetben az enyhe értelmi

fogyatékos személy is elhelyezhető. Az itt élők részére biztosítják a fogyatékoságuknak megfelelő képességfejlesztő, terápiás vagy munkajellegű foglalkoztatás lehetőségét is.

1993. évi III. törvény

fogyatékos személyek rehabilitációs intézménye: azoknak a nem tanköteles enyhe vagy középsúlyos értelmi fogyatékos, valamint mozgás-, illetőleg látássérült személyeknek az elhelyezését szolgáló intézmény, akiknek oktatása, képzése, átképzése és rehabilitációs célú foglalkoztatása csak intézményei keretek között valósítható meg. Az intézmény előkészíti az ott élők családi és lakóhelyi környezetbe történő visszatérését, valamint megszervezi az intézményi ellátás megszűnését követő utógondozást.

1993. évi III. törvény

gondnokság alá helyezés: a gondnokság alá helyezést a nagykorú személy házastársa, egyeneságbeli rokona, testvére, a gyámhatóság és az ügyész kérheti.

Cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá a bíróság azt a személyt helyezi, akinek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége a pszichés állapota, szellemi fogyatkozása vagy szenvedélybetegsége miatt - általános jelleggel, illetve egyes ügycsoportok vonatkozásában - tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent. A bíróság különböző ügycsoportok tekintetében korlátozhatja a gondnokság alá helyezett személy teljes cselekvőképességét:

A cselekvőképességet kizáró gondnokság alá a bíróság azt a nagykorú személyt helyezi, akinek ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - pszichés állapota vagy szellemi fogyatkozása miatt - tartósan teljes mértékben hiányzik.

A cselekvőképességet érintő gondnokságot a bíróság megszünteti, ha elrendelésének oka már nem áll fenn.

1959. évi IV. törvény

gyám: ha a gyámhivatal a gyermeket gyermekvédelmi gondoskodásba vette, részére gyámot kell rendelni.

Gyám lehet a nevelőszülő, a gyermekotthon vezetője, vagy hivatásos gyám. Ugyancsak gyámot kell rendelni, ha a gyámhivatal a gyermeket ideiglenesen elhelyezi harmadik személynél és pert indít a gyermekelhelyezés megváltoztatása iránt.

Gyám lehet az a személy is, aki a gyermeket a szülő kérelmére és hozzájárulásával családba fogadja, hiszen őt a gyámhivatal a gyermek gyámjává rendeli.

1952. évi IV. törvény

gyámság: olyan jogviszony, amely a szülői felügyelet alatt nem álló kiskorú és a gyám között vagy gyámhatósági intézkedés, vagy a törvény rendelkezése alapján jön létre. Célja: a kiskorú képviselőének, gondviselésének és vagyona kezelésének biztosítása.

gyámügyi igazgatás szervezete: a települési önkormányzat jegyzője, a városi, illetve megyei gyámhivatal, a gyermekvédelmi ellátórendszert ellenőrző Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium.

1997. évi XXXI. törvény

gyermek: az a kiskorú, aki a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, kivéve ha a gyámhatóság engedélyével házasságot kötött

1959. évi IV. tv., 1997. évi XXXI. tv.

gyermeki jogok: a Magyar Köztársaság Alkotmányában, az 1991. évi LXIV-es törvénnyel kihirdetett a Gyermek Jogairól szóló, New-Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezményben, és más törvényekben megfogalmazott, a gyermeket megillető jogok összessége.

gyermek után járó pótszabadság: a szülők döntése alapján a gyermeke nevelésében nagyobb szerepet vállaló munkavállalót, vagy a gyermekét egyedül nevelő szülőt évenként a 16 évesnél fiatalabb egy gyermek után két munkanap, két gyermek után három munkanap, három gyermek után hét munkanap pótszabadság illeti meg.

1992. évi XXII. törvény

gyermek után járó fizetés nélküli szabadság: a munkavállalót fizetés nélküli szabadság illeti meg

- a gyermek harmadik életéve betöltéséig, a gyermek otthoni gondozása céljából,
- a gyermek tizedik életéve betöltéséig a gyermekgondozási segély folyósításának időtartama alatt, feltéve, hogy a munkavállaló a gyermeket otthonában gondozza..

1992. évi XXII. törvény

gyermekápolási táppénz: a beteg gyermek ápolása miatt keresőképtelen szülő ellátása. Az ellátás legfeljebb:

- egy évesnél fiatalabb gyermek ápolása esetén a gyermek egyéves koráig,
- egy és három év közötti beteg gyermek esetén évenként és gyermekenként 84 naptári napig,
- három és hat év között évenként és gyermekenként 42 (egyedülállóknak 84) naptári napon át,
- hat és tizenkét év közötti gyermek esetén évenként és gyermekenként 14 (egyedülállóknak 28) napon át.

1997. évi LXXXIII. törvény

gyermek átmeneti gondozása: a gyermekek átmeneti gondozását - a szülői felügyeletet gyakorló szülő, vagy más törvényes képviselő (szülő) kérelmére vagy beleegyezésével - ideiglenes jelleggel teljes körű ellátással biztosítják, ha szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani.

A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart, mely elhelyezés egy ízben - ha a gondozási időtartam elteltével a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza - hat hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható.

1997. évi XXXI. törvény

gyermek átmeneti otthona: a gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

1997. évi XXXI. törvény

gyermek napközbeni ellátása: a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését szervezik meg azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető a gyermekek életkorának megfelelően bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, házi gyermekfelügyelet keretében, óvodában, iskolai napköziben, nyári napközis otthonban vagy napközis táborban.

A gyermekek napközbeni ellátásának minősül az iskolai napközis ellátásban nem részesülő gyermekek nappali felügyelete - sport-, vagy klubfoglalkozás, játszótér, játéktár, játszóház - és ha rendelkeznek a megfelelő feltételekkel, akkor az étkeztetése.

1997. évi XXXI. törvény.

gyermekgondozási díj (GYED): a biztosított szülőt megillető ellátás, mely a terhességi-gyermekágyi segélyre jogosító időtartam (168 nap) leteltét követő naptól a gyermek második életévének betöltéséig jár. A gyermekgondozási díj a naptári napi átlagkereset 70 %-a, de legfeljebb havonta a mindenkori minimálbér kétszeresének 70%-a (2006-ban max.87.500 Ft)

1997. évi LXXXIII. törvény

gyermekgondozási díjra (GYED-re) jogosult:

- a biztosított szülő, ha a gyermekgondozási díj igénylését - a gyermeket szülő anyja esetén a szülést - megelőzően két éven belül 180 napon át biztosított volt, (a szülő alatt érteni kell: a vér szerinti és az örökbefogadó szülőt, továbbá a szülővel együtt élő házastársat, azt a személyt, aki a saját háztartásában élő gyermeket örökbe kívánja fogadni és az erre irányuló eljárás már folyamatban van, és a gyámot),

- a terhességi-gyermekágyi segélyben részesült anyja, akinek a biztosítási jogviszonya a terhességi-gyermekágyi segély igénybevétele alatt megszűnt, feltéve, hogy a terhességi-gyermekágyi segélyre való jogosultsága a biztosítási jogviszonyának fennállása alatt keletkezett, és a szülést megelőzően két éven belül 180 napon át biztosított volt, és a gyermeket saját háztartásában neveli.

1997. évi LXXXIII. törvény

gyermekgondozási segély (GYES): családtámogatási ellátási forma, havi rendszerességgel járó juttatás.

1998. évi LXXXIV. törvény

gyermekgondozási segély-re (GYES) jogosult: a szülő, a nevelőszülő, a gyám a 16. életévét betöltött kiskorú szülő (ha a saját háztartásban nevelt gyermekének gyámjával nem él egy háztartásban, feltéve, hogy a gyámhivatal a kiskorú részére engedélyezte a szülői ház elhagyását)

saját háztartásában nevelt

- gyermek 3. életévének betöltéséig,
- ikergyermekek esetén a gyermekek tankötelessé válása évének végéig (legfeljebb 10 éves koráig),

- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek 10. életévének betöltéséig.

- a nagyszülő a szülő jogán akkor, ha a gyermek

- 1. életévét betöltötte

- gondozása, nevelése a szülő háztartásában történik, valamint

- a szülők a GYES-ről lemondanak és egyetértenek abban, hogy az ellátást a nagyszülő vegye igénybe, feltéve, hogy ő maga megfelel az ellátásra való jogosultság feltételeinek és a szülő

esetében is fennállnak - ide nem értve a kereső tevékenység folytatásából adódó körülményeket - a jogosultsági feltételek.

1998. évi LXXXIV. törvény

gyermekjóléti alapellátások: gyermekjóléti szakszolgálat, gyermekek napközbeni ellátása, (bölcsőde, családi napközi, házi gyermekfelügyelet, óvoda, iskolai napközi) gyermekek átmeneti gondozása, helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona. Gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekek napközbeni ellátásai (bölcsőde, családi napközi, házi gyermekfelügyelet, óvoda, iskolai napközi, egyéb alternatív napközbeni ellátások játszótér, játéktár, játszóház, vagy sport- és egyéb klubfoglalkozás keretében) és átmeneti gondozása (helyettes szülői ellátás, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona).

1997. évi XXXI. törvény

gyermeknevelési támogatás (GYET): családtámogatási ellátási forma

gyermeknevelési támogatásra (GYET) jogosult: a szülő, nevelőszülő vagy gyám, aki saját háztartásában három vagy több kiskorút nevel. A támogatás a legfiatalabb gyermek 3. életévétől 8. életévének betöltéséig jár.

1998. évi LXXXIV. törvény

gyermekjóléti szolgálat: a települési önkormányzat a törvényben meghatározott gyermekjóléti szolgáltatás szervezését, irányítását és összehangolását. gyermekjóléti szolgálat működtetésével vagy családsegítő szolgálat keretében, illetve megfelelő személy foglalkoztatásával biztosítja.

A települési önkormányzat a gyermekjóléti szolgáltatás feladatait önálló intézményként, vagy közös igazgatású intézmény önálló szakmai egységeként (családsegítő szolgálat, családvédelmi szolgálat, védőnői szolgálat, házi gyermekorvosi szolgálat, óvodai vagy általános iskolai nevelést, oktatást, kollégiumi ellátást, nevelési tanácsadást végző szervezetben) illetve a jogszabályban meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy foglalkoztatásával biztosítja.

Gyermekjóléti szolgáltatás: olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

1997. évi XXXI. törvény

gyermekotthon: otthont nyújtó ellátást biztosít az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek számára, utógondozói ellátást biztosít a fiatal felnőtt számára és szükség esetén külső férőhelyeket működtet. A gyermekotthonban különleges ellátást kell biztosítani a tartósan beteg, illetve fogyatékos, a kora miatt sajátos szükségletekkel bíró három év alatti gyermek számára; valamint speciális ellátást kell biztosítani súlyos pszichés tüneteket mutató, a súlyos disszociális tüneteket mutató és a pszichoaktív szerekkel küzdő gyermek számára.

A gyermekotthon legalább 12, de legfeljebb 40 - önálló lakóegységben elhelyezett - gyermek otthont nyújtó ellátását biztosítja. A lakóotthon olyan gyermekotthon, amely legfeljebb 12 gyermek otthont nyújtó ellátását biztosítja önálló lakásban vagy családi házban, családias körülmények között.

1997. évi XXXI. törvény

gyermektartásdíj megelőlegezése: a gyámhivatal - a bíróság által jogerős határozatában megállapított gyermektartásdíjat megelőlegezi, ha a tartásdíj behajtása átmenetileg lehetetlen és a gyermeket gondozó személy nem képes a gyermek részére szükséges tartást nyújtani, feltéve, hogy a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó jövedelem összege nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének háromszorosát (2006-ben 77.400,- Ft). A kérelmet a lakóhely szerint illetékes városi gyámhivatalnál lehet benyújtani.

1997. évi XXXI. törvény

gyermekvédelem: a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A rendszer szolgáltatásai

Pénzbeli ellátások :

- a) a rendszeres gyermekvédelmi támogatás,
- b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- c) gyermektartásdíj megelőlegezése,
- d) az otthonteremtési támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások :

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása, (bölcsőde, családi napközi, házi gyermekfelügyelet)
- c) gyermekek átmeneti gondozása (helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona)

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások :

- a) az otthont nyújtó ellátás, (nevelőszülő, gyermekotthon)
- b) az utógondozói ellátás,
- c) területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések :

- a) a védelembe vétel,
- b) a családbafogadás,
- c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- d) az átmeneti nevelésbe vétel,
- e) a tartós nevelésbe vétel,
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,
- h) az utógondozói ellátás elrendelése

1997. évi XXXI. törvény

gyermekvédelmi pénzbeli ellátások: rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, a gyermektartásdíj megelőlegezése, és az otthonteremtési támogatás.

1997. évi XXXI. törvény

gyermekvédelmi szakellátások: a gyermekvédelmi szakellátás keretében biztosítják az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek otthont nyújtó ellátását, a fiatal felnőtt további utógondozói ellátását, valamint a szakellátást más okból igénylő gyermek teljes körű ellátását.

Otthont nyújtó ellátást biztosító

- nevelőszülőnél,
- gyermekotthonban,
- az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthonában.

1997. évi XXXI. törvény

hadigondozottak ellátása: a hadigondozás állami feladat, amelynek során az ellátások és kedvezmények jövedelmi értékhatárra tekintet nélkül illetik meg a jogosultat.

Az ellátás nemei: egyösszegű térítés, hadirokkant járadék, ápolási pótlék, hadiözvegyi járadék, hadiárva járadék, hadigondozott családtag járadéka, temetési hozzájárulás, térítésmentes gyógyászati ellátás, gyógyászati segédeszköz-ellátás.

A hadigondozási ügyekben a hadigondozott lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzathoz kell fordulni. A hadigondozás állami irányítása a Honvédelmi Minisztérium feladata.

1993. évi CX. törvény

hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása: a hajléktalan személyek éjszakai pihenésére vagy időleges tartózkodására szolgáló intézmény. Az éjjeli menedékhelyen térítési díjat nem kell fizetni.

1993. évi III. törvény

harmadik állam: az Európai Gazdasági Térség és a Magyar Köztársaság által kötött kétoldalú szociális biztonságról szóló egyezmény hatálya alá nem tartozó állam.

1998. évi LXXXIV. tv.

házasság: egy férfi és egy nő családot létesítő, házastársi jogokat és kötelezettségeket keletkeztető, önkéntes elhatározáson alapuló olyan szövetsége, mely a törvényben foglalt rendelkezések betartásával jön létre.

házi gyermekfelügyelet: a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem, vagy csak részben tudja megoldani.

Az ellátás során a gyermek életkorához, egészségi állapotához igazodó gondozást, felügyeletet kell biztosítani, mely időtartamban a szülő munkarendjéhez igazodik.

Házi gyermekfelügyelet keretében segítséget kell nyújtani az iskolai tanulmányok folytatásához, ha a gyermek fogyatékosága vagy súlyos betegsége miatt magántanuló.

1997. évi XXXI. törvény

helyettes szülő: aki saját háztartásában biztosít átmeneti gondozást olyan szülő gyermeke számára, aki egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban átmenetileg nem tudja megoldani.

Helyettes szülő az a nagykorú, cselekvőképes, büntetlen előéletű személy lehet, aki a meghatározott tanfolyamon eredménnyel részt vett, és aki személyisége és körülményei alapján alkalmas a gyermek átmeneti gondozására, továbbá vállalja, hogy a szülő által meghatározott ideig a nála elhelyezendő gyermeket gondozza, neveli.

A gyermekek átmeneti gondozása körébe tartozó helyettes szülői ellátás megszervezése a gyermekjóléti szolgálat törvényi feladata. A helyettes szülő az őt működtető gyermekjóléti-gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző szervezet által készített egyéni gondozási-nevelési terv alapján a gyermek átmeneti gondozását saját háztartásában biztosítja. A helyettes szülő tevékenységét helyettes szülői jogviszonyban végzi, helyettes szülő az a huszonnegyedik életévét betöltött, cselekvőképes, büntetlen előéletű személy lehet, aki személyisége, egészségi állapota és körülményei alapján alkalmas a gyermek átmeneti gondozására, és vállalja, hogy a szükséges ideig a nála elhelyezendő gyermeket gondozza, neveli, feltéve, hogy vele szemben nem áll fenn a törvényben meghatározott kizáró ok és a külön jogszabályban meghatározott tanfolyamon eredménnyel részt vett.

1997. évi XXXI. törvény

hivatásos nevelőszülő: aki speciális foglalkoztatási jogviszonya keretében saját háztartásában gondozza a gyámhivatal jogerős határozatával nála elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermeket és az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet.

Tevékenységeért díjazás illeti meg, amely nem lehet kevesebb a minimálbér 150%-ánál, a gyermek ellátására pedig nevelési díjat és nevelőszülői ellátmányt kap.

A hivatásos nevelőszülő - saját gyermekeit is beszámítva - legalább 3, legfeljebb 8 gyermeket nevelhet.

A speciális hivatásos nevelőszülő - saját gyermekeit is beszámítva - legfeljebb 5 gyermeket nevelhet.

1997. évi XXXI. törvény

idősek gondozóháza: szakosított ellátási intézmény, melybe azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

1993. évi III. törvény

idősek otthona: szakosított ellátást nyújtó intézmény, melyben elsősorban azoknak a nyugdíjkorhatárt betöltött személyeknek az ápolását, gondozását végzik, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést igényel. Az idősek otthonába az a 18. életévét betöltött személy is felvehető, aki betegsége miatt nem tud önmagáról gondoskodni. Ha az időskorú, vagy betegsége miatt önmagáról gondoskodni nem tudó személy pszichiátriai vagy szenvedélybetegségben szenved, ellátásáról más intézmény keretében kell elkülönítetten gondoskodni.

1993. évi III. törvény

időskorúak járadéka: a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. időskorúak járadékában részesítik azt

a.) a 62. életévét, illetőleg a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át, (2006-ban 20.640 Ft)

b.) az egyedülálló, 62. életévét, illetőleg a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-át, (2006-ban 24.510 Ft)

c.) az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át. (2006-ban 33.540 Ft)

**Az időszerűk járadékának havi összege
jövedelemmel nem rendelkező**

- *fenti a)* pont szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a,

ab) fenti *b)* pont szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-a,

ac) fenti *c)* pont szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-a;

Jövedelemmel rendelkező jogosult esetén a fentiek szerinti összegnek és a jogosult havi jövedelmének a különbözete.

1993. évi III. törvény

jogképesség: a Magyar Köztársaságban minden ember jogképes, tehát jogai és kötelességei lehetnek, amely az embert - ha élve születik - fogamzásának időpontjától megilleti.

kiskorú: az a gyermek aki a tizennyolcadik évét még nem töltötte be, kivéve, ha a gyámhatóság engedélyével házasságot kötött

1952. évi IV. törvény

közeli hozzátartozó: a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha és nevelt gyermek, az örökbefogadó, a mostoha és a nevelőszülő, a testvér.

1954. évi IV. törvény

A szociális ellátásra való jogosultság szempontjából közeli hozzátartozó a házastárs, az élettárs, a húszévesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező; a huszonhárom évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató; a huszonöt évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató; valamint korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg, illetve a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- vagy más fogyatékos vér szerinti, örökbe fogadott, illetve nevelt gyermek, a 18. életévét be nem töltött gyermek vonatkozásában a vér szerinti és az örökbe fogadó szülő, illetve a szülő házastársa vagy élettársa."

1993. évi III. törvény

közfeladat: az az állami vagy önkormányzati feladat, amelynek ellátásáról jogszabály alapján az államnak vagy önkormányzatnak kell gondoskodnia.

1990. évi LXV. törvény

közgyógyellátás: a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány állítható ki.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítás által támogatott egyes gyógyszerekre és gyógyászati segédeszközökre, protetikai és fogszabályozó eszközökre, ideértve ez utóbbiak javításának költségeit is, valamint a járóbeteg szakellátás keretében a gyógyfürdőben nyújtott fizioterápiás kezelésre. A közgyógyellátásra való jogosultság megállapítható alanyi joron, normatív és méltányossági alapon.

A közgyógyellátás rendszere 2006. 07. 01-jétől módosul, egyéni gyógyszerkeret kerül bevezetésre.

1993. évi III. törvény

közhasznú foglalkoztatás: a tartós munkanélküliek átmeneti foglalkoztatási formája. Az átmeneti foglalkoztatás biztosítása a lakosságot vagy a települést érintő közfeladat, vagy önkormányzat által önként vállalt, a lakosságot illetően a települést érintő feladat ellátása, vagy közhasznú tevékenység folytatása érdekében.

1991. évi IV. törvény

köztemetés: a haláleset helye szerinti illetékes települési önkormányzatnak kell gondoskodnia annak a vagyontalan személynek közkölségen történő eltemettetéséről, akinek nincs vagy nem lelhető fel tartásra köteles és képes hozzátartozója.

1993. évi III. törvény

különleges gyermekotthon vagy gyermekotthoni csoport: az átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermek teljes körű ellátását biztosítja a tartósan beteg, illetve fogyatékos, valamint a kora miatt sajátos szükségletekkel bíró három év alatti gyermek számára. Az intézménynek kötelezően ellátandó alapfeladatként a gyermek állapotához, illetve korához igazodó különleges ellátást kell biztosítani.

1997. évi XXXI. törvény

lakásfenntartási támogatás:

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A települési önkormányzat lakásfenntartási támogatást nyújt

- az e törvényben meghatározott feltételek szerinti jogosultnak (a továbbiakban: normatív lakásfenntartási támogatás),
- az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személynek,
- az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerinti jogosultnak (a továbbiakban: helyi lakásfenntartási támogatás).

Normatív lakásfenntartási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át, feltéve, hogy a lakásfenntartás elismert havi költsége a háztartás havi összjövedelmének 20%-át meghaladja.

1993. évi III. törvény

MÁK: Magyar Államkincstár

meddővé-tétel: a nemző-, illetőleg fogamzásképeséget megakadályozó művi meddővé tétel családtervezési célból, illetve egészségügyi indokból az érintett nő vagy férfi írásbeli kérelme alapján, megfelelő szakorvosi vélemény alapján, illetve javaslatra végezhető.

Családtervezési célból a művi meddővé tétel 35. életévét betöltött vagy három vér szerinti gyermekkel rendelkező személynél végezhető el kizárólag magyarországi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező magyar állampolgárnál.

1997. évi CLIV. törvény

megváltozott munkaképességű dolgozó: az a munkavállaló, aki egészségi állapota romlásából eredő munkaképesség-változás miatt eredeti munkakörben, rehabilitációs intézkedés nélkül, teljes értékű munka végzésére tartósan alkalmatlanná vált, de öregségi vagy rokkantsági nyugdíjban, baleseti rokkantsági nyugdíjban, öregségi vagy munkaképtelenségi járadékban nem részesül.

8/1983. (VI. 29.) EüM-PM együttes rendelet

mentálhigiéne: a lelki egészséggel, illetve betegséggel foglalkozik; azt vizsgálja meg, hogy a személy tud-e megfelelően funkcionálni. Ennek megítélése kétoldalú, egyrészt a környezet a társadalomban kialakult mérce szerint ítéli meg az egyént, másrészt a személy maga határozza meg saját jó vagy rossz lelki állapotát.

A személy számára fontos ilyen helyzetben tudni, hogy milyen segítséget vehet igénybe. A segítségnyújtás első szintje a család, illetve a közösség, amelyhez tartozik. Ez nagyon sok esetben sok segítséget jelent, és elegendő is lehet a megoldáshoz. A második szint általában a különböző szakellátások, így a szociális munkás, a pszichiáter, az iskolapszichológus, stb. segítségnyújtása.

mentálhigiénés szolgáltatás: magatartási, életviteli zavarok esetén célszerű a közvetlen környezetben rendelkezésre álló szolgáltatáshoz fordulni, így az iskolapszichológus, a háziorvos, az üzemi orvos, a szakorvosi ellátás, az alkoholisták- és drogmentő szolgálatok, a különböző társadalmi szolgálatok (pl. lelki-segély telefonvonal), egyházi és civil szervezetek segítségét igénybe venni.

MEP: az Országos Egészségbiztosítási Pénztár Megyei (Fővárosi) Egészségbiztosítási Pénztára

minimálbér: a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) mértékét a Kormány állapítja meg (2006-ben 62.500 Ft).

munkaidő: a törvényes munkaidő napi nyolc óra. Abban az esetben, ha a napi munkaidő a hat órát meghaladja, akkor a munkáltatónak legalább húsz perc munkaközi szünetet kell biztosítania

munkanélküli: az a személy, aki munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, büntetőjogi felelőssége tudatában nyilatkozik arról, hogy - az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony kivételével - munkaviszonyban nem áll, és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, valamint a munkaügyi központ munkanélküliként nyilvántartásba vette.

1991. évi IV. törvény

munkaszüneti napok: január 1., március 15., húsvét hétfő, május 1., pünkösd hétfő, augusztus 20., október 23., november 1., december 25-26.

1992. évi XXII. törvény

munkaügyi központ: központi szervezeti egységekből és kirendeltségekből áll.

Ellátja:

- a munkanélküliek nyilvántartásba vételével
- a munkaközvetítéssel, a munka- és pályatanácsadói és egyéb tevékenységgel
- a munkanélküli ellátások, továbbá egyes foglalkoztatást elősegítő támogatások megállapításával, megszüntetésével és visszakövetelésével kapcsolatos, valamint
- a munkaügyi központ igazgatója által a hatáskörébe utalt feladatokat.

1991. évi IV. törvény

nem biztosítottak egészségügyi szolgáltatásra való jogosultsága: a települési önkormányzat polgármestere önkormányzati hatáskörben a társadalombiztosítás egészségügyi szolgáltatásainak igénybevételére jogosító igazolványt állít ki annak az egészségügyi hozzájárulás fizetésére kötelezett szociálisan rászorult személynek, aki

- az előírt járulék megfizetésére nem képes,
- a biztosítottak minősülő személy eltartott hozzátartozója.

1993. évi III. törvény

nem foglalkoztatott személy: az, akinek esetében

- a munkanélküli járadék, illetőleg a jövedelempótló támogatás folyósítási időtartama lejárt, és álláskeresést ösztönző juttatásban nem részesül, vagy
- a munkanélküli járadék folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján munkanélküli járadékra nem szerez jogosultságot, vagy
- a rendszeres szociális segély iránti kérelem benyújtását megelőző két évben a megyei, fővárosi munkaügyi központtal, illetőleg annak kirendeltségével (a továbbiakban: munkaügyi központ), vagy a lakó-, tartózkodási hely szerint illetékes települési önkormányzat által kijelölt szervvel (a továbbiakban: együttműködésre kijelölt szerv) legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj folyósítása megszűnt, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően a munkaügyi központtal, vagy az együttműködésre kijelölt szervvel legalább három hónapig együttműködött, és keresőtevékenységet nem folytat, ide nem értve a települési önkormányzat által szervezett foglalkoztatást és az alkalmi munkavállalói könyvvel végzett munkát.

1993. évi III. törvény

nevelőszülő: az a nagykorú, cselekvőképes, büntetlen előéletű, a külön jogszabályban meghatározott felkészítő tanfolyamon eredménnyel részt vett személy lehet, aki személyisége és körülményei alapján alkalmas a nála elhelyezett gyermek kiegyensúlyozott fejlődésének biztosítására, és a családjába történő visszakerülésének támogatására. A nevelőszülő - saját gyermekeit is beszámítva - legfeljebb 5 gyermeket nevelhet. Tevékenységét nevelőszülői jogviszony keretében látja el, amelyért díjazásban részesül (legalacsonyabb összegét a mindenkori éves költségvetési törvény határozza meg), a gyermekek ellátásához a hivatásos nevelőszülővel egyező juttatásokra jogosult.

1997. évi XXXI. törvény

nyugdíj előtti munkanélküli segély: A munkanélküli részére - kérelmére - nyugdíj előtti munkanélküli segélyt kell megállapítani, ha

- a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik
- legalább 140 napon át munkanélküli járadékban részesült, és a munkanélküli járadék folyósítása időtartamát kimerítette
- a munkanélküli járadék folyósításának kimerítését követően három éven belül betöltötte azt az életkort, amikor a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel
- részére megfelelő munkahely biztosítására nincs kilátása
- vállalja a munkaügyi központtal történő együttműködést.

A nyugdíj előtti munkanélküli segély mértéke megegyezik az öregségi nyugdíjminimum 80 %-ával (2005-ben ez 19.760 Ft-ot jelent havonta).

1991. évi IV. törvény

nyugdíjbiztosítás: az időskorúak és a tartósan vagy véglegesen munkaképtelenné válók, valamint hozzátartozóik megélhetésének biztosítására működtetett biztosítási rendszer.

1997. évi LXXXI. törvény

OEP: Országos Egészségbiztosítási Pénztár

otthonteremtési támogatás: az otthonteremtési támogatás az átmeneti vagy a tartós nevelésből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatását elősegítse és támogassa. Otthonteremtési támogatásra jogosult az a fiatal felnőtt, akinek legalább 2 éves időtartamú megszakítás nélküli nevelésbe vétele a nagykorúvá válásával szűnt meg és készpénz vagy ingatlan vagyonának értéke a nagykorúvá válásakor nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 50-szeresét.

1997. évi XXXI. törvény

otthoni szakápolás: a biztosított otthonában vagy tartózkodási helyén, kezelőorvosának rendelésére, szakképzett ápoló által végzett munka. Szükség esetén speciális tevékenységek, például EKG, oscillometria, oxigénterápia, légzésterápia, szívó - TENS készülék - gyóglámpák alkalmazása, tartós fájdalomcsillapítás szakápolási feladatai. A beteg állapotától függően beszédterápia, a fizioterápia köréből: gyógytorna, elektroterápia biztosítása.

1997. évi LXXXIII. törvény

1997. évi CLIV. törvény

otthont nyújtó ellátás: otthont nyújtó ellátás keretében biztosítani kell az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek számára a törvényben megfogalmazottak szerinti teljes körű ellátást; a családi környezetébe történő visszahelyezését előkészítő, családi kapcsolatainak ápolását segítő családgondozást, vagy ha ez nem lehetséges, az örökbefogadásának elősegítését; a családjába történő visszailleszkedéshez, önálló életének megkezdéséhez szükséges utógondozást.

1997. évi XXXI. törvény

örökbefogadás: az örökbefogadó, valamint annak rokonai és az örökbefogadott között családi kapcsolatot eredményező jogi aktus.

Az olyan kiskorúak családi nevelését segíti elő, akiknek a szülei nem élnek, vagy akiket szüleik nem képesek megfelelően gondozni.

özvegyi nyugdíj: az elhunyt nyugdíjas, illetve nyugdíjban nem részesülő, de nyugdíjjogosultságot szerzett elhunyt személy házastársának, meghatározott feltételek mellett élettársának, valamint elvált házastársának járó nyugellátás.

1997. évi LXXXI. törvény

parkolási igazolvány: a mozgásában korlátozott személyek részére a KRESZ-ben foglalt közlekedési kedvezményekre jogosít.

Az igazolványra jogosult:

- súlyos mozgáskorlátozott,
 - látási, értelmi, mozgásszervi fogyatékos, illetve autista (súlyosan fogyatékos)
 - 2001. július 1-jét megelőzően vaknak, vagy
 - a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló rendelet szerint vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak, vagy autistának
- minősül és a minősítést szakvéleménnyel igazolja.

pályakezdő munkanélküli:

- aki a 25. életévét - felsőfokú végzettségű személy esetén 30. életévét - még nem töltötte be,
- a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik,
- a munkaügyi központ munkanélküliként nyilvántartásba vette,
- munkanélküli járadékra a tanulmányainak befejezését követően nem szerzett jogosultságot (nem volt legalább 200 napos munkaviszonya)

pihenőnap: hetenként két pihenőnap illeti meg a munkavállalót.

1992. évi XXII. törvény

pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek rehabilitációs intézménye: a rendszeres vagy akut gyógyintézeti kezelésre nem szoruló 18. életévét betöltött pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek ellátására szakosodott intézmény. Az intézményében a gondozottak részére képzési, munkajellegű vagy terápiás foglalkoztatást szerveznek, és elő készítik a családi, továbbá lakóhelyi környezetükbe történő visszatérésüket.

1993. évi III. törvény

rendkívüli gyermekvédelmi támogatás: a települési önkormányzat képviselő-testülete a gyermeket a rendeletében meghatározott mértékű rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti, ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került. A saját családban való nevelkedéshez fűződő gyermeki jog érvényesülését segíti elő.

1997. évi XXXI. törvény

rendszeres gyermekvédelmi támogatás: a települési önkormányzat képviselő-testülete a gyermeket rendszeres támogatásban részesítette, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladta meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét és a családban történő nevelkedés nem állt a gyermek érdekében ellentétben, feltéve, hogy a települési önkormányzat által elrendelt vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg

- külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 25-szörösét,

- együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 75-szörösét.

A rendszeres gyermekvédelmi támogatás havi összege - gyermekeként - 2005-ben 5.434, - Ft. volt.

2006.01.01-jétől új jogosult részére rendszeres gyermekvédelmi támogatást nem lehet megállapítani.

Azoknak a nagykorú személyeknek, akik a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytatnak, illetve felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulnak és részükre

- 2005. december 31-én rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítottak, vagy

- az erre irányuló kérelmet 2005. december 31-éig előterjesztették és a jogosultsági feltételek fennállnak, a települési önkormányzat legfeljebb 2006. augusztus 31-ig tovább folyósítja vagy megállapítja a rendszeres gyermekvédelmi támogatást.

1997. évi XXXI. törvény

rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult:

-a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,
-az évi egyszeri támogatásnak,
-az ingyenes tankönyv és
-egyéb kedvezményeknek az igénybevételére. A jegyző annak a gyermeknek állapítja meg a jogosultságát,
= akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 110%-át, (2006-ban 28.380,- Ft) ha
- a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy
- a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
- a nagykorúvá vált gyermek esetén, ha megfelel az egyéb feltételeknek vagy
= akinek családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, (2006-ban 25.800,- Ft) a fentiekbe nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg a törvényben meghatározott értéket.

1997. évi XXXI. törvény

rendszeres szociális járadék: a megváltozott munkaképességű dolgozók rehabilitációs ellátása. Annak a személynek állapítható meg, akinek munkaviszonya megszűnt, és részére rehabilitációs munkahelyet nem tudnak felajánlani, továbbá aki

- rokkantsági nyugdíjhoz az életkora szerint szükséges szolgálati idő felével rendelkezik, és
- a munkaképesség változásának mértéke az 50%-ot eléri
- munkanélküli ellátásban, kereset-kiegészítésben, özvegyi nyugdíjban, táppénzben, baleseti táppénzben és gyermekgondozási díjban nem részesül.

rendszeres szociális segély: szociális rászorultságtól függő rendszeres pénzellátás. A települési önkormányzat rendszeres szociális segélyt állapít meg annak a személynek, aki a 18. életévét betöltötte és aktív korú, továbbá annak a személynek, aki munkaképességét legalább 67 %-ban elvesztette, vagy vakok személyi járadékában, illetőleg fogyatékosági támogatásban részesül vagy aktív korú nem foglalkoztatott; feltéve, hogy megélhetése más módon nem biztosított.

1993. évi III. törvény

rokkant: az a személy, aki egészségromlása, illetve testi vagy szellemi fogyatkozása következtében munkaképességét 67%-ban elvesztette.

rokkantsági járadék: aki a 25. életévének betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált és nyugellátást, baleseti nyugellátást a részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult. Legkorábban a 18. életév betöltését követően lehet megállapítani.

rokkantsági nyugdíj: megrokkánás esetén, meghatározott szolgálati idővel rendelkező személyeknek járó nyugellátás.

1997. évi LXXXI. tv.

saját háztartásban nevelt, gondozott gyermek: az a gyermek, aki a szülővel, nevelőszülővel, gyámmal életvitelszerűen együtt él, és annak gondozásából rendszeres jelleggel legfeljebb csak napközbeni időszakra kerül ki. A szülői felügyeletet gyakorló szülők általában saját háztartásukban kötelesek gondoskodni kiskorú gyermekük gondozásáról, tartásáról, lakhatásáról.

1952. évi IV. törvény

speciális gyermekotthon vagy a gyermekotthon speciális csoportja: az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szerekkel küzdő 12.életévét - kivételesen indokolt esetben 10.életévét - betöltött gyermekek elhelyezését szolgáló intézmény. Az intézménynek kötelezően ellátandó alapfeladatként a gyermek állapotához igazodó speciális ellátást kell biztosítani.

1997. évi XXXI. törvény

súlyosan mozgáskorlátozott személy: az, aki mozgásszervi betegsége következtében tömegközlekedési eszközt önerőből nem képes igénybe venni, de életvitelszerűen nem ágyhoz kötött, és a járás, terhelhetőség, valamint tömegközlekedési jármű használata alapján közlekedőképességének minősítése során pontjainak száma 7 vagy annál több.

164/1995.(XII.27.) Korm. rendelet

súlyosan mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményei:

- személygépkocsi-szerzési támogatás,
- személygépkocsi-átalakítási támogatás,
- közlekedési támogatás,
- parkolási engedély, 2004. július 1-től parkolási igazolvány.

A súlyosan mozgáskorlátozottság tényét a háziorvos, illetve beutalása alapján a szakorvos állapítja meg.

164/1995. (XII. 27.) Kormányrendelet

szabadság: A munkavállalót minden munkaviszonyban töltött naptári évben rendes szabadság illeti meg, amely alap- és pótszabadságból áll.

A munkaviszony szünetelésének időtartamára a következő esetekben jár szabadság:

- a keresőképtelenséget okozó betegség tartamára,
- a szülési szabadság tartamára,
- a tizenkét éven aluli gyermek gondozása vagy ápolása miatt kapott fizetés nélküli szabadság első évére,
- a harminc napot meg nem haladó fizetés nélküli szabadság tartamára,
- a tartalékos katonai szolgálat idejére és
- minden olyan munkában nem töltött időre, amelyre a munkavállaló távolléti díj-, illetve átlagkereset-fizetésben részesül.

Az alapszabadság mértéke 20 munkanap,

a 25.életévtől 21 munkanap,

a 28.életévtől 22 munkanap

a 31.életévtől 23 munkanap

a 33.életévtől 24 munkanap

a 35.életévtől 25 munkanap

a 37.életévtől 26 munkanap

a 39.életévtől 27 munkanap

a 41.életévtől 28 munkanap

a 43.életévtől 29 munkanap

a 45.életévtől 30 munkanap.

A hosszabb tartamú szabadság abban az évben illeti meg először a munkavállalót, amelyben az adott életkort betölti.

1992. évi XXII. törvény

szolgálati idő: az az időszak, mely alatt a biztosított nyugdíjjárulék fizetésére kötelezett volt, illetve megállapodás alapján nyugdíjjárulékot fizetett, vagy amit járulékfizetés nélkül szolgálati időként elismertek.

1997. évi LXXXI. törvény

szülés: a gyermeket - a fogantatástól eltelt időtartamtól függetlenül - élveszülettnek kell tekinteni, ha az anya testétől történt elválasztása után az életnek bármilyen jelét adta.
Érett szülés: 36 hét, 2500 g, 45 cm **Kora szülés:** 28.-35.hét 1000-2499 g, 35-44 cm
Éretlen szülés: 24-27.hét, 500-999 g, 30-34 cm

Halva születettnek kell a magzatot tekinteni, ha 24 hétnél hosszabb ideig volt az anya méhében, és az anya testétől történt elválasztás után az élet semmilyen jelét nem adta. Ha a magzat kora nem állapítható meg, a halva születés meghatározásának alapja a magzat 500 grammot elérő testtömege vagy 30 cm-t elérő testhossza.

34/1999. (IX.24.) BM-EüM-IM együttes rendelet

szülési szabadság: huszonnégy hét. Ezt úgy kell kiadni, hogy négy hét lehetőleg a szülés várható időpontja elé essen.

1992. évi XXII. törvény

szülői felügyelet: a gyermek mindkét szülőjét egyenlő mértékben megillető jog és kötelezettség. Elemei: a gyermek gondozása, nevelése, vagyonának kezelése, törvényes képvisellete. A szülők különélése esetén a felügyeletet az a szülő gyakorolja, amelyiknél a gyermeket elhelyezték.

tankötelezett: a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény rendelkezése értelmében az a gyermek minősül tankötelesnek, akit az iskola igazgatója annak nyilvánított (6-18 éves korig).

tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos (a magasabb összegű családi pótlékra való jogosultság szempontjából):

- az a 18 évesnél fiatalabb gyermek, aki a külön jogszabályban (5/2003.(II.19.) ESZCSM rendelet) meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul,
- az a 18 évesnél idősebb személy, aki 18. életévének betöltése előtt munkaképességét legalább 67 %-ban elvesztette, és ez az állapot egy éve tart vagy előreláthatólag legalább még egy évig fennáll

1998. évi LXXXIV. törvény

temetési segély: A települési önkormányzat képviselő-testülete temetési segélyt nyújthat annak, aki a meghalt személy eltemettetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartására köteles hozzátartozó ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. A segély összege nem lehet kevesebb a helyben szokásos legolcsóbb temetés költségeinek 10 %-ánál, de elérheti annak teljes összegét, ha a temetési költségek viselése a kérelmezőnek vagy családjának a létfenntartását veszélyezteti.

1993. évi III. törvény

terhesgondozás: a terhesgondozás keretében

- a gyermeket váró nőt tájékoztatják a magzat egészséges fejlődése érdekében szükséges életmódról, a helyes táplálkozásról, a magzatot károsító hatások (különösen a dohányzás és alkoholfogyasztás) elkerülésének fontosságáról;

- elvégzik a magzat egészséges fejlődését és a gyermeket váró nő egészségvédelmét biztosító szűrővizsgálatokat;

- segítséget adnak a gyermeket váró nőnek a szülésre, szoptatásra, csecsemő- és gyermekgondozásra való felkészüléshez.

Térítésmentes terhesgondozásra jogosult

- a Magyarországon állandó jelleggel tartózkodó magyar állampolgár, illetve házastársa;

- a Magyarországon érvényes bevándorlási engedéllyel rendelkező nem magyar állampolgár.

1997. évi LXXIX. törvény

terhességi-gyermekágyi segély: az ellátás annak az anyának jár, aki a szülést megelőző két éven belül legalább 180 napon át biztosított volt és

- a biztosítás tartama alatt vagy

- a biztosítás megszűnését követő 42 napon belül szül, vagy

- a biztosítás megszűnését követő 42 napon belül táppénz, illetve baleseti táppénz folyósításának az ideje alatt, vagy

- a folyósítás megszűnését követő 28 napon belül szül.

Összege a napi átlagkereset 70 %-a, a szülési szabadság időtartamára jár (168 napon keresztül).

1997. évi LXXXIII. törvény

természetben nyújtott szociális ellátások: a képviselő-testület döntése alapján egyes pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók. Természetbeni szociális ellátásként nyújtható a lakásfenntartási támogatás, adósságkezelési szolgáltatás, az átmeneti segély, a temetési segély.

Természetbeni ellátás az élelmiszer, az általános iskolai tankönyv, a tüzelősegély, a közüzemi díjak, tandíj, egészségügyi szolgáltatásért fizetendő térítési díj, illetve a gyermekintézmények térítési díjának kifizetése, valamint a családi szükségletek kielégítését szolgáló gazdálkodást segítő támogatás.

1993. évi III. törvény

természetes személyazonosító adat: az érintett személy családi és utóneve(i), leánykori családi és utóneve(i), neme, születési helye és ideje, anyja leánykori családi és utóneve(i), állampolgársága, illetőleg bevándorolt vagy menekült jogállása, lakó- és tartózkodási helye

területi gyermekvédelmi szakszolgálat: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi szakellátás keretében szakszolgáltatásként biztosítja a gondozási hely meghatározásával, az ideiglenes elhelyezési feladatot ellátók kijelölésével, a nevelőszülői hálózattal, az örökbefogadás szakmai előkészítésével, a gondozott gyermek gondozásával, egyes nevelésbe vett gyermek gyámságával, gondnokságával, a Gyvt. 80. §-ának (3) bekezdése szerinti hivatásos gyámsággal, a szaktanácsadással, a nyilvántartással, a megyei bizottság működtetésével kapcsolatos feladatokat.

(a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló

15/1998. (IV. 30.) NM rendelet)

törvényes képviselő: a koránál fogva cselekvőképtelen, vagy korlátozottan cselekvőképességű kiskorú érdekei biztosításához szükséges cselekvéseket, jognyilatkozatokat egyedül nem,

vagy csak korlátozott mértékben teheti meg. A szülők - a törvény szerinti - joga és kötelessége, hogy kiskorú gyermeküket annak személyi és vagyoni ügyeiben egyaránt képviseljék.

túlmunka: a munkavállaló rendes napi munkaidejét meghaladó munka. Ha a munkaidő előzetesen nincs munkanapokra beosztva, akkor a munkaidőkereten felül végzett munka minősül túlmunkának.

1992. évi XXII. törvény

túlmunkára nem kötelezhető:

- az édesanya terhessége megállapításától gyermeke egy éves koráig,
- gyermekét egyedül nevelő férfi - gyermeke egy éves koráig
- a munkavállaló, ha foglalkoztatására jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázatok között kerül sor.

1992. évi XXII. törvény

utógondozás: az átmeneti vagy tartós nevelés megszűnése után - kivéve, ha a gyermeket örökbe fogadták - a gyámhivatal legalább egy év időtartamra elrendeli a gyermek és a fiatal felnőtt utógondozását feltéve, hogy az utógondozást a fiatal felnőtt maga is kéri. Az utógondozás célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felnőtt családi környezetébe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését. A gyermek utógondozását a gyermek lakóhelye szerinti gyermekjóléti szolgálat, a fiatal felnőtt utógondozását a gyermekotthon, a nevelőszülői hálózatot működtető vagy - az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában elhelyezett gyermek esetén - a területi gyermekvédelmi szakszolgálat látja el.

1997. évi XXXI. törvény

utógondozói ellátás: a gyámhivatal elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt átmeneti vagy tartós nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és a következő okok miatt szükséges, hogy továbbra is a gyermekvédelem rendszerében maradjon:

- életfenntartását önállóan biztosítani nem tudja,
- vagy a nappali oktatás munkarendje szerint,
- vagy felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytat,
- vagy szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja,
- vagy sorkatonai szolgálati idejét tölti és életfenntartását önállóan biztosítani nem tudja.

Az utógondozói ellátását a fiatal felnőtt huszonnegyedik évének betöltéséig kérheti, illetve a felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytató fiatal felnőtt esetén a tanulmányok befejezésével, de legkésőbb huszonötödik évének betöltésével.

1997. évi XXXI. törvény

védőnői szolgálat: a települési önkormányzat által fenntartott szolgálat, melynek célja - az egészségügyi alapellátás részeként - a családok egészségének megőrzésére, segítségére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés. A védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-16 éves korú gyermek él.

Törvények, rendeletek:

- 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról
- 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról
- 1992. évi XXII. törvény a Munka Törvénykönyvéről
- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1993. évi CX. törvény a honvédelemről
- 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1997. évi LXXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról
- 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 223/1998. (XII.30.) Korm. rendelet a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól
- 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról
- 8/1983. (VI. 29.) EüM-PM együttes rendelet a megváltozott munkaképességű dolgozók foglalkoztatásáról és szociális ellátásáról
- 164/1995. (XII. 27.) Korm. rendelet a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről
- 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- 133/1997. (VII. 29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 261/2002. (XII.18) Korm. rendelet a nevelőszülői, a hivatásos nevelőszülői és a helyettes szülői jogviszony egyes kérdéseiről

Függelék

Az egyes ellátások 2006. évi összegei

- **anyasági támogatás:** összege azonos az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (2006-ban 25.800 Ft) 225%-ával, ikergyermek esetén 300%-ával.

- **ápolási díj.** 1 alanyi jogon: **25.800,- Ft**

2. méltányosság **20.640,- Ft**

3. fokozott ápolást igénylő **33.540,- Ft**
esetén

- **családi adókedvezmény:**

három vagy több eltartott esetén havi **4.000,- Ft**

- **gépkocsi átalakítási támogatás:**

az átalakítás költsége, legfeljebb **30.000,- Ft**

- **gépkocsi szerzési támogatás:** a vételár, vagy a vám és

általános forgalmi adó együttes költségeinek 60%-a,

legfeljebb **300.000,- Ft**

- **gyermekgondozási segély:** **25.800,- Ft**

- **gyermekgondozási díj:** a folyósítás felső határa **87.500,- Ft**

- **gyermeknevelési támogatás:** **25.800,- Ft**

- **fogyatékosági támogatás:**

65%-os mértékű: **16.770,- Ft**

80%-os mértékű: **20.640,- Ft**

rendszeres gyermekvédelmi támogatás :

2006.08.31-ig **5.676,- Ft**

- **közlekedési támogatás:** évi alapösszege **7.000,- Ft**

1.)

Életkor év	Tanul, dolgozik támogatás Ft/év	Inaktív támogatás Ft/év
1-62	24.500,-	7.000,-
62-	7.000,-	7.000,-

2.)

Életkor év	Tanul, dolgozik és kiskorú eltartásáról is gondoskodik támogatás Ft/év	Inaktív támogatás, ha kiskorú eltartásáról is gondoskodik Ft/év
1-62	28.000,-	10.500,-
62-	10.500,-	10.500,-

- **minimálbér: 62. 500,- Ft**

- **családi pótlék**

- *egy gyermekes család esetén* **11.000,- Ft**

- *egy gyermeket nevelő egyedülálló esetén* **12.000,- Ft**

- *két gyermekes család esetén (gyermekenként)* **12. 000,- Ft**

- *két gyermeket nevelő egyedülálló esetén*

(gyermekenként) **13.000,- Ft**

- *három vagy többgyermekes család esetén*

(gyermekenként) **14. 000,- Ft**

- *három vagy több gyermeket nevelő*

egyedülálló esetén (gyermekenként) **15.000,- Ft**

- *tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek esetén*

21.000,- Ft

- *tartósan beteget, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő egyedülálló esetén,*

23.000,- Ft

- *a tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg*

vagy súlyosan fogyatékos személy esetén **18.000,- Ft**

- *a gyermekotthonban, a javítóintézetben vagy büntetés-végrehajtási intézetben lévő gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló, valamint szociális intézményben élő, nevelőszülőnél, hivatásos nevelőszülőnél elhelyezett*

gyermek esetén, valamint a saját jogon **13.000,- Ft**

ellátásban részesülő nagykorú személy esetén

- **öregségi nyugdíj legkisebb összege: 25. 800,- Ft**

- **rendszeres szociális segély:**

- *aktív korú nem foglalkoztatottak esetén:* **18. 060,- Ft**

- *egyéb esetben:* **20.640,- Ft**